

Poliisi maasta poistajana

Juho Raatikainen

6/2019

Tiivistelmä

Tekijä(t) Juho Raatikainen	Tutkinto Poliisi (AMK)
Julkaisun nimi Poliisi maasta poistajana	Julkisuusaste Julkinen
Ohjaaja Ossi Kaario	Opinnäytetyön muoto Kirjallisuuskatsaus ja lainopillinen opinnäytetyö
<p>Tiivistelmä</p> <p>Tutkin tässä opinnäytetyössäni sitä, mistä tulee poliisin toimivalta suorittaa käännytyksiä, karkotuksia ja pääsyn epäämisiä maahan. Tutkin myös sitä, onko poliisilla oikeutta karkottaa henkilö maasta omalla päätöksellään. Käytän työssäni pääasiallisena pohjana voimassa olevaa lainsäädäntöä sekä maasta poistamisesta kirjoitettuja viranomaisohjeita. Opinnäytetyössäni käyn läpi ulkomaalaislain maahantulon edellytyksiä, maasta poistamista, turvaimistoimia sekä ulkomaalaisvalvontaa koskevia lakipykälä ja pyrin asettelemaan ne lukijan kannalta helposti käsiteltävään järjestykseen. Opinnäytetyöni on muodoltaan lainopillinen kuvaileva kirjallisuuskatsaus.</p> <p>Maasta poistamisesta säädetään ulkomaalaislaissa. Sen yhdeksännen luvun mukaan poliisi voi poistaa maasta henkilön käännyttämällä, mikäli tämän saapumisesta maahan on kulunut korkeintaan kolme kuukautta tai kolmannen maan kansalainen ei ole noudattanut 149 b §:n mukaista vaatimusta siirtyä toiseen Euroopan unionin jäsenvaltioon. Poliisi voi määrätä korkeintaan kahden vuoden määräaikaisen maahantulokiellon, ja tehdä Maahanmuuttovirastolle esityksen kahta vuotta pidemmän maahantulokiellon määräämisestä. Poliisi ei voi päättää karkottamisesta omalla päätöksellään, sillä karkottamisesta päättää aina Maahanmuuttovirasto.</p> <p>Opinnäytetyöni suunnitteluvaiheen aikana lainsäädäntöön tuli yksi merkittävä uudistus, kun maahantulokiellon rikkomisen lisättiin rikoslakiin omana nimikkeenä. Kun aiemmin maahantulokiellon rikkomisesta tekona rangaistiin ulkomaalaisrikkomuksen mukaisesti sakolla, on uuden rikosnimikkeen rangaistusmaksimi yksi vuosi vankeutta. Tällä on lakimuutoksen valmisteluvaiheessa ennustettu Poliisihallituksen toimesta olevan merkittävä positiivinen vaikutus ulkomaisen rikollisuuden torjunnassa.</p>	
Sivumäärä 29	Tarkastuskuukausi ja -vuosi 5/2019
<p>Avainsanat</p> <p>Käännyttäminen, karkottaminen, pääsyn epääminen, maahantulokiellon rikkomisen, maahantulon edellytykset</p>	

SISÄLLYS

1 JOHDANTO	4
1.1 Tutkimuskysymykset ja rajaus	4
1.2 Tutkimusmenetelmä ja tutkimuksen rakenne	5
2 AIKAISEMMAT TUTKIMUKSET AIHEESTA.....	6
3 KÄSITTEET.....	7
4 MAAHANTULO	8
4.1 Rajanylitykseen oikeuttava matkustusasiakirja.....	9
4.2 Viisumi ja oleskelulupa	9
4.3 Yleinen järjestys ja turvallisuus, kansanterveys, Suomen kansainväliset suhteet sekä niiden vaarantaminen	10
5 MAASTA POISTAMINEN	10
5.1 Pääsyn epääminen ja käännättäminen	11
5.2 Karkottaminen.....	13
5.3 Vaatimus siirtyä toiseen jäsenvaltioon	14
5.4 Maahantulokiello ja maahantulokiellon rikkominen.....	15
6 ULKOMAALAISSVALVONTA JA TURVAAMISTOIMET	17
6.1 Ilmoittautumisvelvollisuus.....	18
6.2 Muut velvollisuudet.....	19
6.3 Vakuuden asettaminen.....	19
6.4 Asumisvelvollisuus.....	19
6.5 Säilöönottaminen.....	20
6.6 Lapsen asumisvelvollisuus.....	21
6.7 Lapsen säilöönottaminen	21
6.8 Poliisin ja rajavartiolaitoksen tarkastusoikeus	22
6.9 Matkustusasiakirjan ottaminen viranomaisen haltuun	22
6.10 Maahantulijoiden rekisteröinti laajamittaisessa maahantulossa.....	23
7 POHDINTA	24
8 LOPUKSI.....	25
LÄHTEET	27
LIITTEET	

1 JOHDANTO

Opinnäytetyöni alkuperäisenä aiheena oli tutkia poliisin tekemiä rikosperusteisia käännytyspäätösten perusteita ja määriä, niiden yhteydessä määrättyjen maahantulokieltojen kestoja sekä käännytettyjen kansallisuuksia ja peilata näistä teemoista saatuja lukuja Roosa Toivasen opinnäytetyön tutkimustuloksiin. Toivasen opinnäytetyö käsittelee samoja kysymyksiä vuotta 2015 koskien. En kuitenkaan saanut tutkimuslupaa Poliisiammattikorkeakoululta, joten en voinut myöskään hakea poliisin järjestelmistä ilmoituksia esille tai muitakaan tietoja. Tutkimuskysymykset oli siis suunnattava uudestaan.

Uudeksi toteutustavaksi työlle valikoin lainopillisen kirjallisuuskatsauksen, jossa käytännössä tutkin lainsäädäntöpohjaa ja sitä, mistä poliisin toimivalta henkilön maasta poistamiseen sekä maahantulokiellon määräämiseen tulee. Ulkomaalaisvalvonta aihepiirinä on ollut hyvin ajankohtainen poliisin toiminnassa vuoden 2015 jälkeen, jolloin Eurooppaan tuli pääasiassa Lähi-Idän ja Afrikan maista suuri määrä turvapaikanhakijoita. Vaikutukset näkyivät tuolloin myös Suomessa, sillä vuoden 2015 syksyn aikana Suomeen saapui noin 32 500 turvapaikanhakijaa.

1.1 Tutkimuskysymykset ja rajaus

Opinnäytetyössäni avaan aihepiiriäni koskettavaa lainsäädäntöpohjaa niiltä osin, kuin se on tarpeellista tietää ja tuntee käännytyspäätöksiä tehtäessä, maahantulokieltoja määrätessä ja maasta poistamisia toteutettaessa. Aihe on rajattu käsittelemään pääasiassa poliisin toimintaa, mutta myös Maahanmuuttoviraston rooli karkotus-, käännytys- ja maahantulokieltoprosessissa käydään lyhyesti läpi. Myös ulkomaalaisten maahantulon ja maassaolon edellytykset käydään läpi, jotta lukija ymmärtää esimerkiksi sen mitä tarkoittaa, kun ulkomaalaisen maassaolon edellytykset eivät täyty.

Varsinaisina **tutkimuskysymyksinä** työssäni ovat: mistä tulee poliisin toimivalta antaa käännytyspäätöksiä ja maahantulokieltoja sekä voiko poliisi karkottaa henkilön maasta omalla päätöksellään. Selvitän myös missä tilanteissa poliisi voi antaa itse käännytyspäätöksen ja kuinka pitkän maahantulokiellon poliisi voi määrätä.

Opinnäytetyöni tekemisessä olen käyttänyt pääasiallisina lähteinä apuna lakitekstejä sekä ulkomaalaisvalvonnasta ja –tutkinnasta kirjoitettuja ohjeita.

1.2 Tutkimusmenetelmä ja tutkimuksen rakenne

Selvitän ja käyn läpi siis opinnäytetyössäni sitä, mistä tulee poliisiin toimivalta antaa käännytyspäätöksiä ja maahantulokieltoja sekä voiko poliisi karkottaa henkilön maasta omalla päätöksellään. Selvitän myös missä tilanteissa poliisi voi antaa itse käännytyspäätöksen ja kuinka pitkän maahantulokiellon poliisi voi määrätä. Lisäksi käyn läpi, missä tilanteissa Maahanmuuttovirasto päättää käännetyksestä, karkottamisesta ja maasta poistamisesta.

Sirkka Hirsjärven mukaan kirjallisuuskatsauksen tarkoituksena on näyttää, mistä näkökulmista ja miten aihetta on aiemmin tutkittu ja miten tekeillä oleva tutkimus liittyy jo olemassa oleviin tutkimuksiin (Hirsjärvi, 121). Opinnäytetyöni on kirjallisuuskatsaus, ja käytettävä kirjallisuus onkin keskitetty tutkimusongelman kannalta keskeisimpään kirjallisuuteen koska se osaltaan muodostaa tämän kirjallisuuskatsauksen teoreettisen taustan. Työn voi katsoa olevan myös lainopillinen, sillä suuri osa teoreettisesta taustasta on voimassa olevaa lainsäädäntöä.

Ari Salmisen mukaan kirjallisuuskatsaus on jaettavissa kuvailevaan kirjallisuuskatsaukseen, systemaattiseen kirjallisuuskatsaukseen ja meta-analyysiin. Salmisen mukaan kuvailevaa kirjallisuuskatsausta voi luonnehtia yleiskatsaukseksi ilman tiukkoja ja tarkkoja sääntöjä (Salminen, 6). Valitsin työhöni käytettäväksi kuvailevan kirjallisuuskatsauksen.

Tutkimusongelman ymmärtämisen kannalta on tärkeää esitellä ja määritellä lyhyttä johdantoa tarkemmin ne keskeiset käsitteet, joita lukija tarvitsee tekstin seuraamiseksi (Hirsjärvi, 259). Työssäni esiintyy paljon työn ymmärtämisen kannalta tärkeää käsitteistöä, joten avaen niistä keskeisimmät lyhyesti luvussa 3.

Kerroin aiemmin, että työni voi katsoa olevan myös lainopillinen, koska suuri osa työn teoreettisesta taustasta on voimassa olevaa lainsäädäntöä. Jaakko Husan mukaan suurin osa oikeustieteellisestä tutkimuksesta on lainoppia eli oikeusdogmatiikkaa. Lainopin keskeisimpänä tutkimusongelmana on selvittää, mikä on voimassa olevan oikeuden sisältö kulloinkin käsiteltävässä oikeusongelmassa. Lainoppi pyrkii antamaan vastauksen kysymykseen, kuinka aktuaalisessa tilanteessa pitäisi toimia voimassa olevan oikeusjärjestyksen mukaan. Lainoppi on siis keskeisiltä osiltaan oikeusjärjestykseen kuuluvien sääntöjen tutkimusta ja erityisesti niiden sisällön tulkintaa. Toinen lainopin keskeinen tehtävä on tutkimuskohteena

olevan oikeusjärjestyksen jäsentäminen, jolla pyrin selventämään työn lukijalle opinnäytetyöni aiheeseen liittyvän ja sitä säätelevän lainsäädännön kokonaiskuvaa. (Husa, 13-14).

2 AIKAISEMMAT TUTKIMUKSET AIHEESTA

Ulkomaalaisvalvonta on opinnäytetöissä aihepiirinä verrattain uusi, mutta siitä on tehty jonkin verran tutkimuksia. Käännytyksiin ja maasta poistamisiin pääasiallisesti keskittyviä Poliisiammattikorkeakoulun opinnäytetöitä löytyy kaksi, jotka ovat Roosa Toivasen sekä Mojtaba Sofizaden ja Jani Yli-Valkaman käsialaa.

Roosa Toivanen on tutkinut tilaustyönä Poliisihallitukselle tekemässään opinnäytetyössä, kuinka paljon ja millaisilla perusteilla poliisi teki käännytyspäätöksiä vuonna 2015. Erityisesti Toivanen on tutkinut sitä, millaisia rikosperusteisia käännytyspäätöksiä oli tehty ja millaisia maahantulokieltoja erityyppisistä rikoksista oli määrätty. Työssä tarkasteltiin myös sitä, kuinka suurella osalla käännytetyistä oli jo voimassa oleva maahantulokielto ja kuinka suuri osa jo maahantulokiellossa olevista oli käännyttämisen hetkellä epäiltynä tai syyllistynyt johonkin rikokseen. Lisäksi tutkittiin, miten eri kansalaisuudet olivat edustettuina käännytyspäätöksissä. Tuloksia tarkasteltiin poliisilaitoksittain ja valtakunnallisesti.

Mojtaba Sofizade ja Jani Yli-Valkama tarkastelivat puolestaan opinnäytetyössään Helsingin poliisilaitoksen vuonna 2016 poliisin päätöksellä tekemiä rikosperusteisia käännytyksiä. Tämäkin työ on tehty Poliisihallituksen pyynnöstä. Opinnäytetyön tarkoituksena oli selvittää, millä rikosperusteella ja muilla ulkomaalaislain mukaisilla perusteilla käännytyspäätöksiä Helsingin poliisilaitos oli tehnyt, miten eri kansalaisuudet olivat edustettuna poliisin tekemissä käännytyspäätöksissä sekä kuinka suuri osa maahantulokiellon vuoksi käännytettävistä olivat epäiltynä tai syyllistynyt rikokseen.

Näiden töiden lisäksi Ilja Soisasalo on tutkinut omassa opinnäytetyössään sitä, mistä tulee poliisin toimivalta tehdä ulkomaalaisvalvontaa ja mitkä lait ulkomaalaisvalvonnan suorittamista ohjaavat. Työ on omani tapaan lainopillinen kirjallisuuskatsaus, ja siinä on käyty läpi lainsäädäntöä erityisesti maahantulon, maassaolon edellytysten sekä ulkomaalaisvalvonnan näkökulmasta. Yksi oman työni tarkoituksista onkin toimia jatkotutkimuksena tälle työlle selvittäessäni lukijalle maasta poistamisen lainsäädäntöä.

3 KÄSITTEET

Tähän kappaleeseen on koottu keskeisimpiä työssä esiintyviä käsitteitä työn ymmärrettävyyden parantamiseksi. Lähteinä on käytetty ulkomaalaislakia sekä Maahanmuuttoviraston verkkosivuja.

EU

Euroopan Unioni.

Ulkomaalainen

Muu kuin Suomen kansalainen (kaksoiskansalaiset, joiden toinen kansalaisuus on Suomi, katsotaan Suomen kansalaiseksi).

EU:n kansalainen

Euroopan Unionin jäsenvaltion kansalainen

EU-maahan rinnastettavat kansalaiset

Norjan, Islannin, Liechtensteinin ja Sveitsin kansalaiset.

Pohjoismaan kansalaiset

Islannin, Norjan, Ruotsin ja Tanskan kansalaiset.

Kolmannen maan kansalainen

Muu kuin EU-maan kansalainen tai EU-maahan rinnastettava kansalainen.

Viisumi

Lupa, jonka perusteella ulkomaalaisen lyhytaikainen maahantulo ja maassa oleskelu sallitaan, mikäli maahantulon edellytykset täyttyvät.

Paluuviiisumi

Myönnetään yhtä tai useampaa paluumatkaa varten.

Oleskelulupa

Ulkomaalaiselle myönnettävä lupa saapua ja oleskella toistuvasti siinä maassa, johon se on myönnetty muusta syystä kuin lyhytaikaisesta vierailusta.

Schengen-valtio

Schengenin säännöstöä soveltava valtio.

Schengen-alue

Schengen-valtioiden alue.

4 MAAHANTULO

Ulkomaalaisten osalta maahantuloa Suomen kansallisessa lainsäädännössä säätelee pääosin ulkomaalaislaki. Tämän lisäksi maahantuloa ja EU-alueella liikkumista säätelee Schengenin rajasäännöstö. Käyn tässä luvussa läpi maahantulon edellytysten lainsäädäntöä.

Maahantulon edellytykset. Maahantulon edellytyksistä säädetään ulkomaalaislain 11§:ssä. Sen mukaan ulkomaalaisen maahantulo edellyttää, että:

1) hänellä on voimassa oleva vaadittava rajanylitykseen oikeuttava matkustusasiakirja;

2) hänellä on voimassa oleva vaadittava viisumi, oleskelulupa taikka työntekijän tai yrittäjän oleskelulupa, jollei Euroopan unionin lainsäädännöstä tai Suomea sitovasta kansainvälisestä sopimuksesta muuta johdu;

3) hän pystyy tarvittaessa esittämään asiakirjoja, joilla osoitetaan suunnitellun oleskelun tarkoitus ja edellytykset, ja hän pystyy osoittamaan, että hänellä on toimeentuloon tarvittavat varat, kun otetaan huomioon sekä suunnitellun oleskelun kesto että lähtömaahan paluu tai kauttakulkumatka sellaiseen kolmanteen maahan, jonne hänen pääsynsä on varmistettu, tai että hän pystyy laillisesti hankkimaan nämä varat;

4) häntä ei ole määrätty maahantulokieltoon; ja

5) hänen ei katsota vaarantavan yleistä järjestystä ja turvallisuutta, kansanterveyttä tai Suomen kansainvälisiä suhteita.

Kolmannen maan kansalaisen maahantuloedellytyksistä jäsenvaltioiden alueella oleskeluun, jonka on tarkoitus kestää enintään 90 päivää minkä hyvänsä 180 päivän jakson aikana, säädetään Schengenin rajasäännöstössä.

Schengenin rajasäännöksen 5 artiklan neljännen kohdan mukaan maahantulo toisten jäsenvaltioiden alueelle kauttakulkua varten sallitaan kolmannen maan kansalaiselle, joka ei täytä 1 kohdassa säädettyjä edellytyksiä mutta jolla on jonkin jäsenvaltion myöntämä oleskelulupa tai paluuviiisumi. Suomen kansallisessa lainsäädännössä asiasta säättää ulkomaalaislain

42§, jonka mukaan ulkomaalainen saa kulkea Suomen kautta Schengen-valtioon, mikäli hänellä on tämän valtion myöntämä oleskelulupa, kansallinen viisumi tai paluuviiisumi. Ulkomaalainen saa kulkea Suomen kautta myös kolmanteen maahan, mikäli hänellä on jonkin Schengen-valtion myöntämä oleskelulupa, viisumi tai kauttakulkuviisumi.

Mikäli henkilö saapuu maahan mutta ei täytä maahantulon edellytyksiä tai ole kauttakulkuun oikeuttavassa asemassa, maahantulo on laitton. Seuraavissa alakappaleissa tullaan perehtymään ulkomaalaislain 11§:een syvemmin kohta kohdalta lukuun ottamatta kohtaa 4, joka käsitellään kappaleessa 5.3 Maahantulokiello ja maahantulokiellon rikkominen.

4.1 Rajanylitykseen oikeuttava matkustusasiakirja

Rajanylitykseen oikeuttavasta matkustusasiakirjasta säädetään ulkomaalaislain 11§:n ensimmäisen momentin ensimmäisessä kohdassa. Matkustusasiakirjan tulee olla Suomen hyväksymä. Luettelo Suomen hyväksymistä matkustusasiakirjoista maakohtaisesti löytyy Ulkoministeriön verkkosivuilta.

4.2 Viisumi ja oleskelulupa

Viisumista ja oleskeluluvasta on säädetty ulkomaalaislain 11 §:n ensimmäisen momentin toisessa kohdassa. Suomi on yhdessä muiden Schengen-alueeseen kuuluvien maiden kanssa päättänyt maat, joista tulevilta ihmisiltä edellytetään viisumia saavuttaessa Schengen-alueelle. Schengen-alueeseen kuuluvat EU-maat pois lukien Iso-Britannia (eroamassa myös Euroopan Unionista), Irlanti, Bulgaria, Kypros, Kroatia ja Romania. EU:n ulkopuolisista maista sopimukseen kuuluvat Norja, Islanti, Sveitsi ja Liechtenstein. Norjan, Islannin, Sveitsin ja Liechtensteinin kansalaisista käytettävä termi ”EU-maahan rinnastettavat kansalaiset” juontaa juurensa maiden kuulumisesta Schengen-sopimukseen, ja näin ollen heidän yhtäläiseen liikkumisvapauteensa Schengen-alueella.

Turkin Suomen suurlähetystön sivuilta löytyvän määritelmän mukaan viisumi on maahantulolupa-asiakirja, joka myönnetään matkustustarkoituksessa Schengen-maiden alueelle saapumista ja viisumin kattamassa ajassa lyhytaikaista oleskelua varten (enintään 90 päivää 180 päivän jaksossa). Yhden Schengen-maan viisumi oikeuttaa haltijansa matkustamisen ja oleskelun kaikkien Schengen maiden alueella. Schengen-viisumi ei automaattisesti oikeuta maa-

hanpääsyä, vaan sen haltijan maahantulon edellytykset tarkistetaan Suomen rajalla rajavartiolaitoksen passintarkastuksessa. Viisumin tulee olla voimassaolevassa passissa. Mikäli viisumi on myönnetty vanhentuneeseen passiin, viisumi ei tosiasiallisesti ole voimassa. (Viisumi ja oleskelulupa Suomeen, Suomen suurlähetystö, Ankara 2019.)

Viisumityyppejä on neljä erilaista. Kertaviisumi on yhtä matkaa varten annettu viisumi, joka voi olla enintään 90 päivän mittainen 180 päivän jaksossa. Kaksikertaviisumi on kahteen Schengen-alueelle maahantuloon oikeuttava viisumi, joka voi olla voimassa Schengen-maiden alueella enintään 90 päivän mittainen 180 päivän jaksossa.

Toistuvaisviisumi oikeuttaa useisiin peräkkäisiin saapumisiin Schengen-alueelle. Oleskelujen yhteenlaskettu kokonaiskesto saa olla enintään viisumitarraan merkittyjen päivien lukumäärä, joka voi olla enintään 90 päivää 180 päivän jaksoa kohti. 180 päivän jakso alkaa ensimmäisestä maahantulopäivästä Schengen-alueelle.

Kauttakulkuviisumi voidaan myöntää, kun viisumivollisen maan kansalainen matkustaa Schengen-alueen kautta johonkin Schengen-sopimukseen kuulumattomaan maahan. Vaatimuksena on, että hänellä on jo kohdemaan viisumi, tai hakija on viisumivapaa ko. maahan. Kauttakulkuviisumi oikeuttaa 1-2 tai useampaan kauttakulkuun Schengen-alueen kautta niin, että kauttakulku yhdellä kerralla saa kestää enintään viisi vuorokautta.

4.3 Yleinen järjestys ja turvallisuus, kansanterveys, Suomen kansainväliset suhteet sekä niiden vaarantaminen

Ulkomaalaislain 11§:n ensimmäisen momentin viidennen kohdan mukaan ulkomaalaisen henkilön maahantulon edellytyksenä on, ettei hänen katsota vaarantavan yleistä järjestystä ja turvallisuutta, kansanterveyttä tai Suomen kansainvälisiä suhteita.

5 MAASTA POISTAMINEN

Ulkomaalaislain 9 luku käsittelee kokonaisuudessaan maasta poistamista. Henkilö voidaan poistaa maasta **käännyttämällä** tai **karkottamalla**. Mutta mitä eroa käännyttämisellä ja karkottamisella on?

Tiivistetysti jos ulkomaalaisella on tai on ollut oleskelulupa ja hänet päätetään poistaa maasta, puhutaan maasta karkottamisesta. Mikäli ulkomaalaisella ei ole ollut oleskelulupaa ja hänet päätetään poistaa maasta, hänet käännytetään. Esimerkiksi maasta poistettavan, kielteisen oleskelulupapäätöksen saaneen turvapaikanhakijan kohdalla kyse on käännyttämisestä.

Toimivaltaiset viranomaiset määrittävät ulkomaalaislain pykälissä 151§ ja 152§. Niiden mukaan toimivaltaisia viranomaisia henkilön maasta poistamiseen ovat poliisi ja rajavartiolaitos sekä Maahanmuuttovirasto. Poliisi tai rajatarkastusviranomainen voi päättää käännyttämisestä, mikäli maahan tulosta on kulunut maksimissaan kolme kuukautta. Tätä pidempään maassa olleiden kohdalla käännytyspäätöksen tekee Maahanmuuttovirasto.

Tässä kappaleessa käydään läpi käännyttämisen ja karkottamisen lainsäädäntöä.

5.1 Pääsyn epääminen ja käännyttäminen

Käännyttämisellä tarkoitetaan sitä, että henkilön maahantuloa tai maassa oloa ei sallita. Pääsyn epäämisellä tarkoitetaan puolestaan ulkomaalaislain 142§:ssä kolmannen maan kansalaisen maahantulon estämistä ulkorajalla siten kuin siitä säädetään Schengenin rajasäännösten 13 artiklassa. Schengenin rajasäännöstä sovelletaan kaikkiin jäsenvaltioiden ulko- ja sisärajat ylittäviin henkilöihin. Kyseisen Schengenin rajasäännösten 13 artikla pohjautuu saman säännösten 5 artiklan 1 momenttiin, jossa määritellään Schengen-alueelle saapumisen edellytykset kuten ulkomaalaislain 11§:ssä (käyty läpi luvussa 4 Maahantulo).

Käännyttämisellä tarkoitetaan ulkomaalaislain 142§:ssä:

1) unionin kansalaisen ja häneen rinnastettavan tai näiden perheenjäsenen maahantulon estämistä ulkorajalla, jos perheenjäsen kuuluu unionin vapaata liikkuvuutta koskevan oikeuden piiriin;

2) kolmannen maan kansalaisen maahantulon estämistä ulkorajalla, kun hän on saapumassa maahan yli kolmeksi kuukaudeksi myönnetyllä oleskeluluvalla ja hän saapuu maahan ensimmäistä kertaa luvan voimassaoloaikana;

3) kolmannen maan kansalaisen maahantulon estämistä ulkorajalla, kun hän on saapumassa maahan toisen Euroopan unionin jäsenvaltion oleskeluluvalla tai kansallisella viisumilla, joka oikeuttaa oleskelemaan Schengen-alueella yli kolmen kuukauden ajan, eikä hän ole Suomen määräämässä maahantulokiellossa; taikka

4) ilman oleskelulupaa maahan saapuneen ulkomaalaisen maasta poistamista, jos hänelle ei maahan saapumisen jälkeen ole myönnetty oleskelulupaa tai oleskelulupakorttia taikka jos hänen oleskeluoikeuttaan ei ole maahan saapumisen jälkeen rekisteröity tässä laissa säädetyllä tavalla.

Käännyttämisen perusteista säädetään ulkomaalaislain 148§:ssä. Sen mukaan ulkomaalainen voidaan käännyttää, jos:

1) hän ei täytä 11 §:n 1 momentissa säädettyjä maahantulon edellytyksiä; (30.12.2013/1214)

2) hän kieltäytyy antamasta tarpeellisia tietoja henkilöllisyydestään tai matkastaan taikka antaa tahallaan näistä vääriä tietoja;

3) hän on viisumia tai oleskelulupaa hakiessaan antanut tahallaan henkilöllisyyttään tai matkaansa koskevia, viisumin tai oleskeluluvan myöntämiseen vaikuttaneita vääriä tietoja;

4) hän on lyhyen Suomessa oleskelunsa aikana saattanut itsensä kykenemättömäksi huolehtimaan itsestään;

5) hänen voidaan perustellusta syystä epäillä hankkivan tuloja epärehellisin keinoin;

6) hänen voidaan perustellusta syystä epäillä myyvän seksuaalipalveluja;

7) hän on ilman rajanylityslupaa ylittänyt rajan rajanylityspaikan ulkopuolelta tai rajanylityspaikan kautta aikana, jolloin rajanylityspaikka on ollut suljettu;

8) hänen voidaan tuomitun vankeusrangaistuksen perusteella tai muutoin perustellusta syystä epäillä syyllistyvän rikokseen, josta on Suomessa säädetty vankeusrangaistus, tai epäillä syyllistyvän toistuvasti rikoksiin;

9) hänet on tuomittu rikoksesta rangaistukseen Suomessa oleskelunsa aikana;

10) hänen voidaan aikaisemman toimintansa perusteella tai muutoin perustellusta syystä epäillä ryhtyvän Suomessa kansallista turvallisuutta tai Suomen suhteita vieraaseen valtioon vaarantavaan toimintaan; taikka

11) on tehty häntä koskeva kolmansien maiden kansalaisia koskevien maastapoistamispäätösten vastavuoroisesta tunnustamisesta annetun neuvoston direktiivin 2001/40/EY 1–3 artiklassa tarkoitettu maastapoistamispäätös.

Käännyttää voidaan myös ilman oleskelulupaa maahan tullut ulkomaalainen, jonka oleskelu Suomessa edellyttäisi viisumia tai oleskelulupaa, mutta joka ei ole sitä hakenut tai jolle ei ole sitä myönnetty.

5.2 Karkottaminen

Karkottaminen on toimenpide, jolla henkilö poistetaan maasta. Tiivistetysti karkottaminen on kolmansien maiden kansalaisten kohdalla menettelyä, jossa oleskeluluvalla maassa oleva tai oleskeluluvan päättymisen jälkeen maahan oleskelemaan jäänyt henkilö poistetaan maasta. EU-kansalaisten ja EU-maihin rinnastettavien maiden kansalaisten sekä heidän perheenjäsentensä maasta poistamiseen käytetään karkottamista silloin, kun heidän oleskelunsa Suomessa on rekisteröity maistraatissa tai heille on myönnetty pysyvä oleskeluoikeus tai oleskelukortti Suomeen. Pohjoismaan kansalaisten kohdalla karkottamista käytetään maasta poistamisen toimenpiteenä silloin, kun heidän oleskelunsa on rekisteröity maistraatissa. Karkottamisesta päättää aina Maahanmuuttovirasto.

Karkotettavalle annetaan mahdollisuus poistua Suomesta vapaaehtoisesti lyhyenä vapaaehtoisen paluun määräaikana. Määräaika on yleensä 30 päivää. Määräajan laskeminen alkaa siitä, kun karkotettava saa päätöksen tiedoksi, jos hallinto-oikeus ei kiellä täytäntöönpanoa. Jos hallinto-oikeus kieltää täytäntöönpanon, määräajan laskeminen alkaa hallinto-oikeuden päätöksestä. Jos karkotettava haluaa palata vapaaehtoisesti kotimaahansa, voi hän hakea vapaaehtoisen paluun tukea. Ellei karkotettava poistu vapaaehtoisesti lyhyen vapaaehtoisen paluun määräaikana Suomesta, hänelle määrätään myös maahantulokielto Schengen-alueelle. (Käännättäminen ja karkottaminen, Maahanmuuttovirasto 2019.)

Maasta karkottamisesta säädetään ulkomaalaislain 143§:ssä. Sen mukaan maasta karkottamisella tarkoitetaan tässä laissa ulkomaalaisen maasta poistamista silloin, kun:

- 1) *ulkomaalainen oleskelee maassa Suomen viranomaisen myöntämällä määräaikaisella tai pysyvällä oleskeluluvalla;*
- 2) *ulkomaalainen oleskelee maassa ja hänen oleskelunsa on rekisteröity tässä laissa mainitulla tavalla; taikka*
- 3) *ulkomaalainen oleskelee edelleen maassa sen jälkeen, kun hänen oleskelulupansa, rekisteröity oleskelunsa tai oleskelulupakorttinsa ei ole enää voimassa.*

Maasta karkottamisen perusteet löytyvät ulkomaalaislain 149§:stä. Pykälän ensimmäisen momentin mukaan maasta voidaan karkottaa oleskeluluvalla oleskellut ulkomaalainen, joka oleskelee Suomessa ilman vaadittavaa oleskelulupaa, jonka on todettu syyllistyneen rikokseen, josta on säädetty enimmäisrangaistuksena vähintään yksi vuosi vankeutta taikka jonka on todettu syyllistyneen toistuvasti rikoksiin. Lisäksi voidaan karkottaa ulkomaalainen, joka

on käyttäytymisellään osoittanut olevansa vaaraksi muiden turvallisuudelle, taikka joka on ryhtynyt taikka jonka voidaan aikaisemman toimintansa perusteella tai muutoin perustellusta syystä epäillä ryhtyvän Suomessa kansallista turvallisuutta vaarantavaan toimintaan.

Maasta voidaan karkottaa myös sellainen ulkomaalainen, jonka on todettu syyllistyneen rikokseen, jonka enimmäisrangaistus on vähintään yksi vuosi vankeutta taikka jonka on todettu syyllistyvän toistuvasti rikoksiin, mutta joka on jätetty rangaistukseen tuomitsematta rikoslain 3 luvun 4 §:n nojalla. Rangaistusvastuun edellytyksenä on, että tekijä on teon hetkellä täyttänyt viisitoista vuotta ja on syyntakeinen.

Pakolaisstatuksella maassa olevan ulkomaalaisen saa karkottaa, mikäli hänen on todettu syyllistyneen rikokseen, josta on säädetty enimmäisrangaistuksena vähintään yksi vuosi vankeutta tai jos on todettu henkilön syyllistyneen toistuvasti rikoksiin, tai jos henkilö on käyttäytymisellään osoittanut olevansa vaaraksi muiden turvallisuudelle tai jos henkilö on jo ryhtynyt tai tämän voidaan perustellusti olettaa ryhtyvän Suomen kansallista turvallisuutta vaarantavaan toimintaan. Pakolaista ei saa karkottaa kotimaahansa tai pysyvään asuinmaahansa, johon nähden hän on edelleen kansainvälisen suojelun tarpeessa. Pakolaisen saa karkottaa vain valtioon, joka suostuu ottamaan hänet vastaan.

Ulkomaalainen, jolle on Suomessa myönnetty pitkään oleskelleen kolmannen maan kansalaisen EU-oleskelulupa, voidaan karkottaa maasta vain, jos hän muodostaa yleiselle järjestykselle tai yleiselle turvallisuudelle välittömän ja riittävän vakavan uhan. Jos karkotettavalla on pakolaisasema tai toissijainen suojeluasema pitkään oleskelleen kolmannen maan kansalaisen EU-oleskeluluvassa olevan merkinnän ja merkinnässä mainitulta jäsenvaltiolta pyydetyn vahvistuksen mukaisesti, hänet on karkotettava kyseiseen jäsenvaltioon. Pakolaisen saa kuitenkin karkottaa myös muuhun valtioon siten kuin 3 momentissa säädetään (ulkomaalaislaki 149§.)

5.3 Vaatimus siirtyä toiseen jäsenvaltioon

Kolmannen maan kansalaista, joka oleskelee maassa laittomasti tai jonka oleskelulupahakemus on hylätty ja jolla on toisen Euroopan unionin jäsenvaltion myöntämä voimassa oleva oleskelulupa tai muu oleskeluun oikeuttava lupa, on vaadittava siirtymään välittömästi ky-

seisen toisen jäsenvaltion alueelle. Jos kolmannen maan kansalainen ei noudata tätä vaatimusta tai jos hänen välitön poistumisensa on tarpeen yleisen järjestyksen tai turvallisuuden vuoksi, päätetään hänen maasta poistamisestaan. (Ulkomaalaislaki 149 b §.)

5.4 Maahantulokielto ja maahantulokiellon rikkominen

Ulkomaalaislain 11§:n ensimmäisen momentin neljännessä kohdassa säädetään, että ulkomaalaisen maahantulon edellytyksenä on, ettei maahan pyrkivää ulkomaalaista henkilöä ole määrätty maahantulokieltoon. Maahantulokiellosta puolestaan säädetään ulkomaalaislain 144§:ssä, jonka mukaan maahantulokiellolla tarkoitetaan määräaikaista tai toistaiseksi voimassa olevaa kieltoa saapua yhteen tai useaan Schengen-valtioon.

Ulkomaalaiselle voidaan määrätä maahantulokielto pääsyn epäämisen, käännyttämisen tai karkottamisen yhteydessä. Maahantulokielto määrätään kansallisena, jos ulkomaalaisella on toisessa Schengen-valtiossa oleskelulupa, jota ei peruuteta. Muussa tapauksessa maahantulokielto määrätään koskemaan useampaa Schengen-maata tai koko Schengen-aluetta. Lähtökohtaisesti maahantulokielto määrätään koskemaan koko Schengen-aluetta, ellei sitä jokin seikka estä. Maahantulokielto voi olla määräaikainen, jolloin sen kesto on maksimissaan viisi vuotta, tai toistaiseksi voimassa oleva. Poliisi voi määrätä enintään kahden vuoden määräaikaisen maahantulokiellon, sitä pidemmistä ja toistaiseksi voimassa olevista maahantulokielloista päättää Maahanmuuttovirasto (ulkomaalaislaki 151§).

Maahantulokiellon määrääminen perustuu kokonaisharkintaan. Maahantulokieltoa ja sen pituutta pohdittaessa otetaan huomioon päätöksen perusteena olevat seikat sekä asiaan muutoin vaikuttavat seikat ja olot kokonaisuudessaan. Kokonaisharkinnassa on erityisesti kiinnitettävä huomiota lapsen etuun ja perhe-elämän suojaan. Muita harkinnassa huomioon otettavia seikkoja ovat ainakin ulkomaalaisen maassa oleskelun pituus ja tarkoitus sekä ulkomaalaiselle myönnetyn oleskeluluvan luonne, hänen siteensä Suomeen sekä hänen perheeseensä liittyvät, kulttuuriset ja sosiaaliset siteensä kotimaahan. Jos maahantulokielto perustuisi ulkomaalaisen rikolliseen toimintaan, on otettava huomioon teon vakavuus sekä yleiselle tai yksityiselle turvallisuudelle aiheutunut haitta, vahinko tai vaara. (Ulkomaalaislaki 146§.)

Maahantulokiellon määräämistä ja pituutta harkittaessa on lisäksi otettava huomioon, onko ulkomaalaisella sellaisia perhe- tai työsiteitä Suomeen tai muuhun Schengen-valtioon, joiden hoitamista maahantulokielto kohtuuttomasti vaikeuttaisi. Harkittaessa maahantulokiellon määräämistä ulkomaalaiselle, jonka kansainvälistä suojelua koskeva hakemus on jätetty tutkimatta tai hylätty, huomiota voidaan kiinnittää myös hakemuksen tutkimatta jättämisen tai hylkäämisen perusteena olleisiin seikkoihin sekä siihen, onko ulkomaalainen omalla toiminnallaan pyrkinyt olennaisesti vaikeuttamaan turvapaikkahakemuksen käsittelyä. (Ulkomaalaislaki 146§.)

Maahantulokielto voidaan muuttuneiden olojen vuoksi tai tärkeän henkilökohtaisen syyn vuoksi peruuttaa. Maahantulokiellon peruuttamista on harkittava myös silloin, kun ulkomaalainen, jolle on määrätty maahantulokielto muulla perusteella kuin sillä, että aikaa vapaaehtoiselle paluulle ei ole myönnetty tai että paluovelvoitetta ei ole noudatettu, voi todistettavasti osoittaa poistuneensa maasta noudattaen täysin palauttamispäätöstä. (Ulkomaalaislaki 150§.)

Maahantulokiellon rikkominen. Vuoden 2019 alusta astui voimaan uusi rikosnimike, maahantulokiellon rikkominen. Aiemmin maahantulokiellon rikkomisesta säädettiin ulkomaalaislain 185 §:ssä. Lainsäädännön muutos mahdollisti pakkokeinolakiperusteisen kiinnioton, pidättämisen ja vangitsemisen epäiltäessä maahantulokiellon rikkomisesta. Maahantulokiellon rikkomisesta säädetään rikoslain 17 luvun 7b§:ssä (19.12.2018/1163) seuraavasti:

Joka tulee Suomeen, vaikka hänelle on määrätty voimassa oleva

1) ulkomaalaislain (301/2004) 150 §:n 1 momentissa tarkoitettu maahantulokielto tai mainitun lain 3 §:n 19 kohdassa tarkoitettun toisen Schengen-valtion antama jäsenvaltioissa sovellettavista yhteisistä vaatimuksista ja menettelyistä laittomasti oleskelevien kolmansien maiden kansalaisten palauttamiseksi annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2008/115/EY 3 artiklan 6 alakohdassa tarkoitettu maahantulokielto tai

2) ulkomaalaislain 150 §:n 3 momentissa tai 170 §:n 1 momentissa tarkoitettu maahantulokielto,

on tuomittava maahantulokiellon rikkomisesta sakkoon tai vankeuteen enintään yhdeksi vuodeksi.

Maahantulokiellon rikkomisesta ei tuomita Schengenin tietojärjestelmässä maahantulokieltoon määrättyä ulkomaalaista, jonka maahantulo Suomeen on

sallittu kauttakulkua varten henkilöiden liikkumista rajojen yli koskevasta unionin säännöstöstä (Schengenin rajasäännöstö) annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2016/399 6 artiklan 5 kohdan a alakohdassa tarkoitetulla tavalla.

Uudistuksella on ollut konkreettisia vaikutuksia poliisin toimintaan. Ennen 31.12.2018 Suomeen saapunut maahantulokiellossa oleva ulkomaalainen syyllistyy ulkomaalaisrikkomukseen, 2019 lähtien asiassa syyllistyy puolestaan siis maahantulokiellon rikkomiseen. Ulkomaalaisrikkomuksesta on tuomittava sakkoon (ulkomaalaislaki 185§), joten poliisin toimenpiteet olivat näissä tapauksissa sakko ja välitön käännytys tai sakko ja säilöönotto käännytyksen valmistelemiseksi.

Koska maahantulokiellon rikkomisessa rangaistuskaksimi on yksi vuosi vankeutta, poliisi ei voi enää antaa teosta suoraan sakkoa. Sen sijaan asiasta kirjataan rikosilmoitus ja asia käsitellään normaalissa rikosprosessissa. Ainakin Helsingin sekä Länsi- ja Itä-Uudenmaan poliisilaitoksissa toimivastuut on linjattu niin, että esitutinnan, mahdolliset pakkokeinot sekä pikahaastamisen hoitaa normaali tutkintayksikkö. Näiden toimenpiteiden jälkeen maahantulokieltoa rikkoneen henkilön asioiden hoitamista jatkaa ulkomaalaispoliisi. Ulkomaalaispoliisi alkaa valmistella maasta poistamista jo rikosprosessin aikana, joten tutkintayksikön on pidettävä ulkomaalaispoliisi ajan tasalla rikosprosessin etenemisestä. Rikosprosessin valmistuttua ulkomaalaispoliisi ryhtyy maasta poistamistoimenpiteisiin ja tarvittaessa ulkomaalaislakiperusteiseen säilöönottoon. (POL-2019-2060.)

Pohdin maahantulokiellon rikkomista omana rikosnimikkeenä vielä kappaleessa 7.

6 ULKOMAALAISSVALVONTA JA TURVAAMISTOIMET

Ulkomaalaisvalvonnasta yleisesti. Ulkomaalaisvalvontaa on ulkomaalaislain 7 luvun 129 a §:n mukaan ulkomaalaislain ja sen nojalla annettujen säännösten noudattamisen valvontaa ja laittoman maassa oleskelun torjuntaa. Rajatarkastuksista säädetään Schengenin rajasäännöstössä.

Ulkomaalaisvalvontatoimenpiteen on oltava perusteltu suhteessa valvonnalla tavoiteltavaan päämäärään ja tehtävän kiireellisyyteen sekä muihin tilanteen kokonaisarviointiin vaikuttaviin seikkoihin. Valvonta on toteutettava valvonnan kohteen oikeuksia kunnioittaen ulkomaalaislain 5 §:ssä säädetyllä tavalla.

Ulkomaalaisvalvonnan tulee perustua valvontaviranomaisen yleisiin tietoihin ja kokemukseen laittomasta maahantulosta ja oleskelusta. Valvontatoimenpiteiden tulee perustua tehtyihin havaintoihin tai saatuihin vihje- taikka analyysitietoihin. Valvontatoimenpide ei saa perustua pelkästään tai ratkaisevassa määrin henkilön todelliseen tai oletettuun etniseen alkuperään. Tästä puhutaan niin sanottuna etnisen syrjivän profiloinnin kieltona.

Syrjivä etninen profilointi tarkoittaa sitä, että yksilöä kohdellaan muita samanlaisessa tilanteessa olevia henkilöitä epäedullisemmin esimerkiksi henkilön rodun, etnisen alkuperän tai uskonnon vuoksi. Syrjivä etninen profilointi ilmeni poliisitoiminnassa esimerkiksi siten, että henkilöön käytettäisiin poliisivaltuuksia, esimerkiksi pysäytyksiä ja etsintöjä niin, että päätös näiden valtuuksien käyttämisestä perustuu yksinomaan tai pääasiallisesti edellä mainittuihin yksilöllisiin seikkoihin. (Euroopan unionin perusoikeusvirasto 2010, 15.)

Turvaamistoimet. Ulkomaalaislain seitsemännessä luvussa määritellään turvaamistoimet ulkomaalaisvalvonnassa. Pykälän 117a mukaan ulkomaalaiseen voidaan kohdistaa turvaamistoimi, jos se on välttämätöntä ja oikeasuhtaista hänen maahantulonsa tai maassa oleskelunsa edellytysten selvittämiseksi taikka hänen maasta poistamistaan koskevan päätöksen valmistelemiseksi tai täytäntöönpanon turvaamiseksi taikka muutoin maasta poistumisen valvomiseksi.

Turvaamistoimen määrää se viranomainen, joka valmistelee edellä mainittua selvitystä tai päätöstä tai päätöksen toimeenpanosta vastaava viranomainen. Turvaamistoimi on voimassa, kunnes maahantulon tai maassa oleskelun edellytykset on selvitetty, kunnes maasta poistamista koskeva päätös on pantu täytäntöön tai kunnes asian käsittely on muutoin päättynyt, ellei asiasta toisin säädetä. Turvaamistoimi on määrättävä päättyväksi heti, kun se ei ole enää välttämätön päätöksenteon tai täytäntöönpanon turvaamiseksi.

Käyn seuraavaksi ulkomaalaislain luvusta seitsemän läpi joitakin ulkomaalaisvalvontaan liittyviä turvaamistoimia.

6.1 Ilmoittautumisvelvollisuus

Ulkomaalainen voidaan velvoittaa ilmoittautumaan poliisiin tai rajatarkastusviranomaisen toimipisteessä taikka vastaanottokeskuksessa määräajoin.

Jos vastaanottokeskuksessa ilmoittautumaan velvoitettu ulkomaalainen ei noudata ilmoittautumisvelvollisuuttaan, on vastaanottokeskuksen ilmoitettava velvollisuuden laiminlyönnistä välittömästi velvoitteen määränneelle viranomaiselle. (Ulkomaalaislaki 118§.)

6.2 Muut velvollisuudet

Ulkomaalainen voidaan määrätä luovuttamaan matkustusasiakirjansa ja matkalippunsa poliisin tai rajatarkastusviranomaisen haltuun taikka ilmoittamaan poliisille tai rajatarkastusviranomaiselle paikka, josta hän on tavoitettavissa (Ulkomaalaislaki 119§).

6.3 Vakuuden asettaminen

Ulkomaalainen voidaan velvoittaa asettamaan viranomaisen määräämä vakuus valtiolle oleskelu- ja paluukustannuksistaan.

Vakuus on vapautettava tai palautettava, kun vakuus ei enää ole tarpeen ulkomaalaisen maa- hantulon tai maassa oleskelun edellytysten selvittämiseksi taikka maasta poistamista koskevan päätöksen valmistelemiseksi tai täytäntöönpanon turvaamiseksi. Muussa tapauksessa vakuus käytetään ulkomaalaisen oleskelu- tai paluukustannusten kattamiseen. Se osuus vakuudesta, jota ei käytetä näihin kustannuksiin, on välittömästi palautettava.

(Ulkomaalaislaki 120§.)

6.4 Asumisvelvollisuus

Ulkomaalaislain 120 a § mukaan, mikäli edellä mainitut turvaamistoimet eivät ole riittäviä, kansainvälistä suojelua hakenut ulkomaalainen voidaan määrätä asumaan nimetyssä vastaanottokeskuksessa ja ilmoittautumaan siellä yhdestä neljään kertaa vuorokaudessa. Ilmoittautumiskertojen määrää päätettäessä tulee yksilöllisen arvioinnin perusteella varmistaa, että asumisvelvollisuuteen määrätyn oikeuksia ei rajoiteta enempää kuin se on välttämätöntä ja että turvaamistoimen tarkoitus toteutuu.

Asumisvelvollisuus on voimassa enintään 14 kuukautta asumisvelvollisuuden alkamisesta.

Turvaamistoimen määrännyt viranomainen voi vastaanottokeskuksen johtajaa kuultuaan myöntää vastaanottokeskuksessa asumaan määrätylle ulkomaalaiselle luvan jättää tilapäisesti ilmoittautumatta painavan henkilökohtaisen syyn vuoksi.

Jos vastaanottokeskuksessa asumaan määrätty ulkomaalainen ei noudata asumisvelvollisuuttaan, on vastaanottokeskuksen ilmoitettava velvollisuuden laiminlyönnistä välittömästi velvoitteen määränneelle viranomaiselle.

Asumisvelvollisuuden toteutumista valvovaan vastaanottokeskuksen henkilökuntaan kuuluvaan sovelletaan rikosoikeudellista virkavastuuta koskevia säännöksiä. (Ulkomaalaislaki 120 a §.)

6.5 Säilöönottaminen

Mikäli edellä pykälissä 118-120§ tarkoitetut turvaamistoimet eivät ole riittäviä, ulkomaalainen voidaan yksilöllisen arvioinnin perusteella ottaa säilöön, jos:

- 1) ulkomaalaisen henkilökohtaiset tai muut olot huomioon ottaen on perusteltua aihetta olettaa, että ulkomaalainen piileskelisi, pakenisi tai muulla tavalla vaikeuttaisi huomattavasti itseään koskevaa päätöksentekoa tai maasta poistamistaan koskevan päätöksen täytäntöönpanoa;*
- 2) säilöönotto on tarpeellinen ulkomaalaisen henkilöllisyyden selvittämiseksi;*
- 3) ulkomaalainen on syyllistynyt tai hänen epäillään syyllistyneen rikokseen ja säilöönotto on tarpeellinen maastapoistamispäätöksen valmistelun tai täytäntöönpanon turvaamiseksi;*
- 4) ulkomaalainen on säilöönnotettuna tehnyt uuden kansainvälistä suojelua koskevan hakemuksen lähinnä maastapoistamispäätöksen täytäntöönpanon viivyttämiseksi tai häiritsemiseksi;*
- 5) säilöönotto perustuu vastuuvaltion määrittämisestä annetun neuvoston asetuksen 28 artiklaan; taikka*
- 6) ulkomaalaisen henkilökohtaiset ja muut olosuhteet huomioon ottaen on perusteltua aihetta olettaa, että hän muodostaa uhkan kansalliselle turvallisuudelle.*

Asiaa käsittelevän viranomaisen on määrättävä säilöön otettu päästettäväksi heti vapaaksi, kun edellytyksiä säilössä pitämiselle ei enää ole. Säilöön otettu on päästettävä vapaaksi viimeistään kuuden kuukauden kuluttua säilöönottopäätöksestä. Säilöönottoaika voi kuitenkin olla tätä pidempi, ei kuitenkaan yli 12 kuukautta, jos säilöön otettu ei tee yhteistyötä palauttamisen toteuttamiseksi tai kolmannelta valtiolta ei saada tarvittavia paluusiakirjoja ja maastapoistamisen täytäntöönpano viivästyy näistä syistä. (Ulkomaalaislaki 127§.)

6.6 Lapsen asumisvelvollisuus

Ulkomaalaislain 120 b § mukaan, jos edellytykset lapsen säilöön ottamiselle täyttyvät, voidaan 15 vuotta täyttänyt ilman huoltajaa oleva kansainvälistä suojelua hakenut lapsi määrätä asumaan nimetyssä vastaanottokeskuksessa ja ilmoittautumaan siellä yhdestä neljään kertaan vuorokaudessa. Edellytyksenä tälle menettelylle on, että lasta koskeva päätös maasta poistamisesta on tullut täytäntöönpanokelpoiseksi

Lapsen, jolle on määrätty lapsen asumisvelvollisuus, on oleskeltava vastaanottokeskuksen alueella. Turvaamistoimen määrännyt viranomainen voi vastaanottokeskuksen johtajaa kuultuaan myöntää lapselle luvan poistua tilapäisesti vastaanottokeskuksen alueelta painavan henkilökohtaisen syyn vuoksi.

Lapsi on päästettävä vapaaksi viimeistään yhden viikon kuluttua asumisvelvollisuuden alkamisesta. Lapsen asumisvelvollisuutta voidaan jatkaa enintään yksi viikko, jos se on välttämätöntä maasta poistamisen täytäntöönpanon turvaamiseksi.

Jos lapsi ei noudata asumisvelvollisuuttaan, hänet voidaan ottaa säilöön 122 §:n 1 ja 3 momentissa säädettyjen edellytysten edelleen täyttyessä. (Ulkomaalaislaki 120 b §.)

6.7 Lapsen säilöönottaminen

Edellytykset lapsen säilöön ottamiselle löytyvät 122§:stä. Sen mukaan edellytyksenä lapsen säilöön ottamiselle on, että muut turvaamistoimet on todettu riittämättömiksi ja säilöönoton voidaan katsoa olevan viimesijaisena keinona välttämätön. Lapselle ja vastaavalle sosiaalityöntekijälle on varattava mahdollisuus tulla kuulluksi ennen lapsen säilöönottopäätöksen tekemistä. Alle 15-vuotiasta ilman huoltajaa olevaa lasta ei saa ottaa säilöön. 15 vuotta täyttänyt ilman huoltajaa olevaa kansainvälistä suojelua hakevaa lasta ei saa ottaa säilöön ennen kuin häntä koskeva maastapoistamispäätös on tullut täytäntöönpanokelpoiseksi.

Huoltajansa kanssa säilöön otettavan lapsen osalta edellytetään lisäksi, että säilöön ottaminen on välttämätöntä lapsen ja hänen huoltajansa välisen perheyhteyden ylläpitämiseksi. Säilöön otettu ilman huoltajaa oleva lapsi on päästettävä vapaaksi viimeistään 72 tunnin kuluttua säilöön ottamisesta. Erityisistä syistä säilöössäpitoa voidaan jatkaa enintään 72 tuntia. (Ulkomaalaislaki 122§.)

6.8 Poliisin ja rajavartiolaitoksen tarkastusoikeus

Poliisilla ja rajavartiolaitoksella on ulkomaalaisvalvontaa varten, jos se on perusteltua ulkomaalaisen henkilöllisyyden, kansalaisuuden, maassaolo-oikeuden tai työnteko-oikeuden selvittämiseksi, oikeus:

1) saada valvonnan kohteelta tiedot ja tarkastaa tarvittavat asiakirjat hänen henkilöllisyydestään ja kansalaisuudestaan sekä oikeudestaan oleskella maassa ja tehdä työtä;

2) päästä rikoslain 24 luvun 3 §:ssä tarkoitettuun julkisrauhan suojaamaan tilaan taikka muuhun paikkaan, tilaan tai kulkuneuvoon, johon ei ole yleistä pääsyä ja joka ei ole pysyväisluonteiseen asumiseen käytetty tila, 1 kohdassa tarkoitettua tarkastuksen tekemiseksi;

3) määrätä kulkuneuvo pysäytettäväksi 1 kohdassa tarkoitettua tarkastuksen tekemiseksi kulkuneuvossa oleville;

4) saada ulkomaalaisia palvelukseen ottaneelta työnantajalta tiedot palveluksessaan olevista ulkomaalaisista ja heidän työnteko-oikeutensa perusteista sekä 86 b §:ssä tarkoitettulta toimeksiantajalta tiedot, joiden perusteella toimeksiantaja on huolehtinut 86 a §:n 1 ja 2 momentin mukaisista velvoitteistaan.

Edellä 1 momentin nojalla tehtävän tarkastuksen suorittajan on tarkastuksen kuluessa, mikäli mahdollista, kerrottava asianosaiselle, jota tarkastus välittömästi koskee, tarkastuksen tavoitteista, sen suorittamisesta ja jatkotoimenpiteistä. Tarkastus on suoritettava aiheuttamatta valvonnan kohteelle tai tarkastettavan tilan haltijalle kohtuutonta haittaa.

Edellä 1 momentin 2 kohdan perusteella tehtävän tarkastuksen aloittamisesta ja sen perusteesta on ilmoitettava tilan haltijalle tai tämän edustajalle niin pian kuin mahdollista toimenpiteen suorittamista vaarantamatta. Tarkastus voidaan tehdä, vaikka tilan haltija tai tämän edustaja ei ole paikalla tai tätä ei tavoiteta. Tarkastuksessa noudatetaan hallintolain 39 §:n säännöksiä. (Ulkomaalaislaki 129§.)

6.9 Matkustusasiakirjan ottaminen viranomaisen haltuun

Poliisi, rajatarkastusviranomainen, Maahanmuuttovirasto tai Suomen edustusto voi ottaa ulkomaalaisen esittämän tai ulkomaalaisen hallussa olevan väärän tai väärennetyn matkustusasiakirjan taikka väärän henkilötiedon antamiseen käytettäväksi aiotun matkustusasiakirjan

haltuunsa. Poliisi tai rajatarkastusviranomainen voi suorittaa myös henkilöntarkastuksen ulkomaalaisen hallussa olevan asiakirjan haltuun ottamiseksi.

Poliisin tai rajatarkastusviranomaisen haltuun ottama väärä tai väärennetty matkustusasiakirja toimitetaan keskusrikospoliisin rikostekniseen laboratorioon. Väärän henkilötiedon antamiseen käytettäväksi aiottu matkustusasiakirja voidaan toimittaa asianomaisen valtion edustustolle. Käännynnäytämisen yhteydessä matkustusasiakirja voidaan toimittaa myös vastaanottavan valtion viranomaiselle.

Suomen edustustossa haltuun otettu väärennetty tai väärän henkilötiedon antamiseen käytettäväksi aiottu matkustusasiakirja voidaan toimittaa matkustusasiakirjan myöntäneelle viranomaiselle.

Toimitettaessa haltuun otettu matkustusasiakirja vieraan valtion viranomaiselle ei saa vaarantaa kansainvälistä suojelua hakeneen tai hänen omaistensa turvallisuutta.

(Ulkomaalaislaki 132§.)

6.10 Maahantulijoiden rekisteröinti laajamittaisessa maahantulossa

Maahantulijoiden rekisteröinnistä laajamittaisessa maahantulossa säädetään ulkomaalaislain 133 §:ssä. Pykälän mukaan valtioneuvosto voi yleisistunnossa päättää, että maahantulijat, joiden maahantulon edellytykset tai henkilöllisyys ovat epäselvät, voidaan toimittaa järjestelykeskukseen rekisteröintiä varten. Tämä edellyttää sitä, että maahantulijoiden määrä on poikkeuksellisesti niin suuri, ettei maahantulon edellytysten selvittäminen ja maahantulijoiden rekisteröinti ole mahdollista tavallisessa menettelyssä. Valtioneuvoston päätös tehdään määräajaksi, enintään kuitenkin kolmeksi kuukaudeksi.

Poliisi tai rajatarkastusviranomainen taikka niiden valvonnassa sisäasiainministeriön tehtävään määräämä virkamies saa rekisteröinnin yhteydessä ottaa maahantulijasta 131 §:n 1 momentissa tarkoitetut henkilötuntemerkit. Näitä henkilötuntemerkkejä ovat sormenjäljet, valokuva sekä muut henkilötuntemerkit. Maahantuliija on rekisteröinnin ajan velvollinen osakelemaan järjestelykeskuksessa, jollei hänen terveydentilaansa liittyvä tai muu tärkeä henkilökohtainen syy muuta edellytä. Rekisteröinti on suoritettava viipymättä. (Ulkomaalaislaki 133§.)

7 POHDINTA

Mielestäni rajavalvonnan tulisi toimia Schengen-alueen ulkorajoilla nykyistä tehokkaammin ja tarkemmin. Ihmisten vapaa liikkuvuus on yksi Euroopan unionin neljästä perusvapaudesta, ja Schengen-alueen perusajatuksena on mahdollistaa tämän perusvapauden toteutuminen Euroopassa tavalla, joka samalla myös varmistaa rajavalvonnalla sen, että alueelle ei pääse esimerkiksi yleiselle turvallisuudelle vaarallisia henkilöitä alueen ulkopuolelta. Tämä tarkoittaa siis sitä, että vaikka sisärajatarkastuksia ei käytännössä ole tai ne otetaan käyttöön vain tarvittaessa, valvonnan alueen ulkorajoilla tulee olla tehokasta. Näin viranomaiset ovat tietoisia siitä, keitä alueella liikkuu.

Se, ettei rajatarkastuksia ole kuin EU:n ulkorajoilla, vaikuttaa oleellisesti niin ikään tavaraliikenteen sujuvuuteen. Kun tavararekka pääsee yhden tarkastuksen jälkeen ajamaan jonottamatta koko Euroopan halki, käy matka kustannustehokkaammin ja nopeammin. Myös elinkeinoelämä hyötyy vapaasta liikkuvuudesta, sillä tavaroiden ja ihmisten lisäksi pääomien liikkuminen on vapaata.

Euroopan raja- ja merivartiovirasto Frontex on saamassa lisäpanostuksia, sillä EU-parlamentti päätti hiljattain perustaa uuden, 10 000 raja- ja merivartijan joukon Frontexin alaisuuteen. Perustettavat joukot aloittavat tehtävänsä vuonna 2021, jolloin rajavalvojia on 5 000. Määrää lisätään vuosittain ja aiottuun täyteen 10 000 vahvuuteen päästään vuonna 2027. (10 000 rajavartijan joukko valvomaan EU:n ulkorajoja: hylättyjen turvapaikanhakijoiden palautuksia halutaan tehostaa, Iltalehti 17.4.2019.) Joukon perustaminen on merkittävä asia, sillä tähän asti Frontex on ollut määritelmänsä mukaisesti vain virasto, eikä sillä ole ollut aiemmin omia raja- tai merivartiojoukkoja. Frontexin pääasiallisena tehtävänä säilynee jatkossakin koordinoita, ohjata ja kouluttaa jäsenvaltioiden rajavartiotoimintaa.

Fyysisen rajavalvonnan lisäksi myös tehokkaan toiminnan mahdollistava lainsäädäntö on tärkeä osa kokonaiskuvaa. Suomessa yksi merkittävä muutos lähiaikoina on ollut maahantulokiellon rikkomisen uutena rikosnimikkeenä, jota käsiteltiin kappaleessa 5.3. Vuoden 2019 alusta voimaan tullut rikosnimike mahdollisti enintään vuoden ehdottoman vankeusrangaistuksen määräämisen maahantulokieltoaan rikkovalle. Poliisihallitus arvosteli lausuntokierroksella vuoden maksimirangaistusta riittämättömäksi ja olisi korottanut sen kahteen

vuoteen. Keskusrikospoliisin mukaan vuoden enimmäisrangaistus on askel oikeaan suuntaan, mutta ehdoton minimitiukennus. Ylivoimaisesti suurin maahantulokieltoja rikkova ryhmä on virolaiset, vuonna 2015 noin 73 prosenttia kiinnijääneistä. Vuonna 2015 myös useampi kuin kolme neljästä rikkoi maahantulokieltoaan toistuvasti vuoden sisällä. (Maahantulokieltoa rikkovien kovemmillä rangaistuksilla halutaan estää rikoksia – ministeriö kaavailee lakiuudistusta, Kaleva 17.4.2018.)

Vuoden enimmäisrangaistus on edelleen lievä Pohjoismaiden mittapuulla. Tosin Ruotsissa maahantuloikiellon rikkomisesta säädetty enimmäisrangaistus on myös yksi vuosi vankeutta, mutta Norjassa se on kaksi vuotta ja Tanskassa kolme vuotta vankeutta. Mielestäni pääasia kuitenkin on, että nyt maahantuloikiellon rikkomisesta on ylipäätään mahdollista tuomita ehdoton vankeusrangaistus. Kun ennen annettiin vain käteen sakko ulkomaalaisrikoksesta ja käännyttiin maasta, saattoi esimerkiksi virolainen tulla jopa samana päivänä lautalla uudelleen Suomeen. Kun otetaan huomioon, että yksi tavallisimmista syistä maahantuloikiellon määräämiselle ovat ulkomaalaisen Suomessa tekemät rikokset, lakiuudistuksen avulla voidaan puuttua ennalta ehkäisevästi hyvinkin tehokkaasti rikolliseen toimintaan. Poliisihallitus antoikin lakimuutosta valmisteltaessa oikeusministeriölle lausunnon, jonka mukaan rangaistumaksimin korottamisella olisi mahdollista estää jopa tuhansia rikoksia vuosittain (Maahantulokieltoa rikkovien kovemmillä rangaistuksilla halutaan estää rikoksia – ministeriö kaavailee lakiuudistusta, Kaleva 17.4.2018.).

8 LOPUKSI

Suomessa tehdään Sisäministeriön toimesta kansallinen riskiarvio kolmen vuoden välein. Viimeksi se on tehty vuonna 2018, ja se julkaistiin Sisäministeriön verkkosivuilla 31.1.2019. Riskiarviossa on tarkasteltu myös laajamittaista maahantuloa ilmiönä, ja arvioitu sen vaikutuksia Suomen turvallisuustilanteeseen. Riskiarvion mukaan maailmassa on tällä hetkellä noin 70 miljoonaa sodan tai muun väkivallan uhan takia kotoaan siirtymään joutunutta. Noin 25 miljoonaa heistä on joutunut jättämään kotimaansa. Lisäksi maailmalla arvioidaan olevan noin 200 miljoonaa pakolaista ympäristö- ja ilmastomuutosten vuoksi.

Siirtymään joutuneiden ihmisten määrän oletetaan kasvavan edelleen. Muuttoliikkeen suuruuteen vaikuttavat lähtömaiden muuttuvat tilanteet ja matkustamisen mahdollisuudet. (Sisäministeriö, 2019.)

Lähtömaiden muuttuvista tilanteista ja matkustamisen mahdollisuuksista esimerkkeinä käyvät Syyrian jo kahdeksatta vuotta jatkuva sota sekä Libyan sekasortoinen tilanne. Libya rautaisella otteella vuosina 1969–2011 johtanut Muammar Gaddafi syrjäytettiin arabikeväänä 2011 tunnetussa mielenosoitusten, kansannousujen ja väkivaltaisuuksien sarjassa. Tämän jälkeen maa on ollut sekasortoisessa tilanteessa, ja tällä hetkellä maassa on kahden kilpailevan hallituksen välinen sotatila. Tämä sekasorto mahdollistaa ihmissalakuljettajien toiminnan Välimeren rantavaltiossa.

Kansallisen riskiarvion mukaan laajamittaisen maahantulon tilanteeseen liittyy riski siitä, ettei maahantulijoiden hallintaa, rekisteröintiä ja vastaanottoa pystytä järjestämään hallitusti eikä oleskelulupamenettelyä toteuttamaan nopeasti. Riski ajoittuu erityisesti tilanteen alkuvaiheeseen. (Sisäministeriö, 2019.) Mielestäni tilanne oli Torniossa 2015 aluksi juuri tämä, kun turvapaikanhakijoita alkoi saapua rajan yli Ruotsista Suomeen. Asiaan kyllä reagoitiin tilanteen valjettua, mutta siihen ei oltu etukäteen varauduttu. Kun järjestelykeskus saatiin viimein perustettua, maahan oli ehtinyt saapua turvapaikanhakijoita jo päivien ajan ilman minkäänlaista valvontaa.

Taloudellista riskiä lisää, mikäli viranomaiset eivät onnistu toteuttamaan sujuvasti lupapäätöksen jälkeen kuntiin ja kotoutumistoiimiin siirtymistä tai kielteisen päätöksen saaneiden maasta poistamista (Sisäministeriö, 2019). Kielteisen päätöksen saaneiden kohdalla on syytä mainita Irak, jonka kanssa Suomella ei ole tähän päivään mennessä palautussopimusta. Irak on linjannut ottavansa maahansa vain vapaaehtoisesti palaavat sekä rikoksista tuomitut kansalaisensa. Muiden kielteisen oleskelulupapäätöksen saaneiden irakilaiden kanssa Suomi on tavallaan pattitilanteessa siihen asti, että palautussopimus Irakin kanssa saadaan tehtyä tai käännytettävät päättävät vapaaehtoisesti poistua maasta.

Kielteisen päätöksen saaneiden oleskelu vastaanottokeskuksissa odottaen hallinto-oikeuden ratkaisua valitukseen tai maasta poistamista lisää häiriötilanteiden todennäköisyyttä niin keskusten sisällä kuin lähiympäristössäkään. Mikäli palautuksia ei saada toteutettua, muodostuu riski laittoman maassa oleskelun voimakkaasta lisääntymisestä. (Sisäministeriö, 2019.) Tarkkaa lukumäärää on erittäin vaikeaa arvioida, mutta Suomessa elää eri arvioiden mukaan joitakin tuhansia paperittomia niin sanotusti maan alla. Laittomasti maassa olevat turvapaikanhakijat ovat haavoittuvassa asemassa vailla toimeentuloa ja yhteiskunnan palveluita. Tämä saattaa altistaa ja ajaa heitä järjestäytyneen rikollisuuden vaikutuspiiriin.

Määritin tämän työn alussa tutkimuskysymykseni. Halusin tässä työssä selvittää, mistä tulee poliisin toimivalta antaa käännytyspäätöksiä ja maahantulokieltoja. Lisäksi halusin selvittää myös missä tilanteissa poliisi voi antaa itse käännytyspäätöksen ja kuinka pitkän maahantuloikiellon poliisi voi määrätä.

Poliisin toimivalta antaa käännytyspäätöksiä ja maahantulokieltoja tulee ulkomaalaislain 151§:stä, jossa määritellään poliisi ja rajavartiolaitos toimivaltaisiksi viranomaisiksi. Samaisessa pykälässä säädetään, että poliisi voi käännyttää ulkomaalaisen omalla päätöksellään, jos tämän saapumisesta maahan on kulunut korkeintaan kolme kuukautta. Kolmen kuukauden aikarajasta riippumatta poliisi tai rajatarkastusviranomainen voi päättää käännytämisestä myös siinä tapauksessa, että kolmannen maan kansalainen ei ole noudattanut 149 b §:n mukaista vaatimusta siirtyä toiseen Euroopan unionin jäsenvaltioon. Ulkomaalaislain 151§:ssä määritellään myös, että poliisi voi antaa maksimissaan kahden vuoden määräaikaisen maahantuloikiellon. Sitä pidemmistä määräaikaisista ja toistaiseksi voimassa olevista maahantuloikielloista päättää Maahanmuuttovirasto.

Yhtenä tutkimuskysymyksenäni oli myös selvittää, voiko poliisi päättää ulkomaalaisen karkottamisesta. Vastaus on ei. Karkottamisesta päättää aina Maahanmuuttovirasto, mutta poliisi tai rajavalvontaviranomainen voi tehdä Maahanmuuttovirastolle karkotusesityksen. (Ulkomaalaislaki 151§.)

Olen työssäni pyrkinyt tutkimuskysymyksiin vastaamisen lisäksi avaamaan yleisellä tasolla lainsäädäntöä niin maahantulosta kuin maasta poistamisesta. Toivon, että lukija ymmärtäisi tämän työn luettuaan ainakin käännyttämisen ja karkottamisen merkityseron sekä sen, miten, ketä ja milloin poliisi voi poistaa maasta. Itseäni tämän työn tekeminen on opettanut valtavasti, ja olen saanut paremman kokonaiskuvan rajavalvonnan kokonaiskuvasta Schengentasolle asti. Tämä tulee taatusti palvelemaan minua jatkossakin, mikäli mahdollisissa työtehtävissä törmään esimerkiksi ulkomaalaisvalvonnallisiin haasteisiin.

LÄHTEET

Da Silva Goncalves, Kalle 2016: Poliisin toimivaltuuksia rajat ylittävän rikollisuuden torjuntaan. Poliisiammattikorkeakoulu.

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2016/399: Henkilöiden liikkumista rajojen yli koskevasta unionin säännöstöstä (Schengenin rajasäännöstö). Luettavissa: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/fi/TXT/?uri=CELEX:32016R0399> Luettu: 20.3.2019

Euroopan Unioni: Euroopan raja- ja merivartiovirasto (Frontex). Luettavissa: https://europa.eu/european-union/about-eu/agencies/frontex_fi Luettu: 21.5.2019

Helsingin poliisilaitos 2019: Usein kysytyjä kysymyksiä maasta poistamisesta. Luettavissa: https://www.poliisi.fi/helsinki/maastapoistaminen_fi Luettu: 18.5.2019

Hirsjärvi, Sirkka & Remes, Pirkko & Sajavaara, Paula 1997: Tutki ja kirjoita. Tekijät ja Kirjayhtymä Oy.

Husa, Jaakko & Mutanen, Anu & Pohjolainen, Teuvo 2005: Kirjoitetaan juridiikka. Helsinki, Talentum.

Iltalehti 17.4.2019 Luettavissa: <https://www.iltalehti.fi/ulkomaat/a/f7dd0a60-0180-4f3e-aa88-7937d02a6317> Luettu: 21.5.2019

Kaleva.fi 17.4.2018 Luettavissa: <https://www.kaleva.fi/uutiset/kotimaa/maahantulokieltoa-rikkovien-kovemmilla-rangaistuksilla-halutaan-estaa-rikoksia-ministerio-kaavailee-lakiuudistusta/790800/> Luettu: 22.5.2019

Maahanmuuttovirasto: Karkottaminen. Luettavissa: <https://migri.fi/karkottaminen> Luettu: 5.5.2019

Maahanmuuttovirasto: Käännyttäminen ja karkottaminen. Luettavissa: <https://migri.fi/kaannyttaminen-ja-karkottaminen> Luettu: 10.5.2019

Maahanmuuttovirasto: Maahanmuuttoasioiden vastuunjako. Luettavissa: <https://migri.fi/maahanmuuttoasioiden-vastuunjako> Luettu: 14.5.2019

Maahanmuuttovirasto: Turvapaikan hakeminen. Luettavissa: <https://migri.fi/turvapaikan-hakeminen> Luettu: 11.5.2019

Passilaki 21.7.2006/671

Poliisilaki 872/2011

Rikoslaki 19.12.1889/39

Salminen, Ari 2011 : Mikä kirjallisuuskatsaus? Vaasa, Vaasan yliopiston julkaisuja. Luettavissa: https://osuva.uwasa.fi/bitstream/handle/10024/7961/isbn_978-952-476-349-3.pdf?sequence=1 Luettu: 15.5.2019

Sisäministeriö: Kansallinen riskiarvio 2018. Luettavissa: <https://intermin.fi/julkaisut/julkaisu?pubid=URN:ISBN:978-952-324-245-6>

Luettu: 20.5.2019

Sisäministeriö: Turvapaikanhakijat ja pakolaiset. Luettavissa:

<https://intermin.fi/maahanmuutto/turvapaikanhakijat-ja-pakolaiset>

Luettu: 23.5.2019

Sofizade, Mojtaba & Yli-Valkama, Jani 2017: Helsingin poliisilaitoksen tekemät käännytyspäätökset vuonna 2016. Poliisiammattikorkeakoulu.

Suomen perustuslaki 11.6.1999/731

Suomen suurlähetystö, Ankara: Viisumi ja oleskelulupa Suomeen. Luettavissa:

<https://finlandabroad.fi/web/tur/viisumi-ja-oleskelulupa-suomeen> Luettu: 20.4.2019

Toivanen, Roosa 2017: Poliisin tekemät käännytyspäätökset 2015: käännytyspäätösten perusteiden ja määrien tarkastelu. Poliisiammattikorkeakoulu.

Ulkomaalaislaki 30.4.2004/301

Ulkoministeriö: Perustietoa EU:sta – Schengen. Luettavissa:

<https://eurooppatiedotus.fi/perustietoa-eusta/schengen/> Luettu: 24.5.2019

Yle.fi 6.11.2018 Luettavissa: <https://yle.fi/uutiset/3-10494693> Luettu: 23.5.2019

POL-2019-2060 (Maahantulokiellon rikkominen)

<https://sinetti.poliisi.fi/o/iuma/ohjeet/ohjekirjasto/ItUudenmaan%20ohjekirjasto/Ulkomaalaisasiat/Maahantulokiellon%20rikkominen.pdf>